

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, Україна, місто Київ, вулиця Грушевського, будинок 5

№ _____

« ____ » _____ 2025 року

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Україна, 01033, місто Київ,
вулиця Жилианська, будинок 14

Суб'єкт права на конституційне подання
_____(_____) народних депутатів
України

Уповноважений представник суб'єкта
права на конституційне подання за дорученням:
МОТОВИЛОВЕЦЬ АНДРІЙ ВІКТОРОВИЧ
Народний депутат України

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих норм Закону
України «Про дерадянізацію законодавства України»

Відповідно до частини 1 статті 147 Конституції України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР (*Відомості Верховної Ради України, 1996 р. №30 ст. 141*) Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цієї Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до цієї Конституції.

Згідно з пунктом 1 частини 1 статті 150 Конституції України, до повноважень Конституційного Суду України належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність): законів та інших правових актів Верховної Ради України.

Пунктом 1 частини 1 статті 7 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року №2136-VIII (*Відомості Верховної Ради України, 2017. №35 стор. 6, ст. 376*) передбачено, що до повноважень Суду належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Конституційний Суд України
03/34 від 05.02.2025

16:25

Разом з тим, пунктом 1 частини 1 статті 51 Закону України «Про Конституційний Суд України» передбачено, що конституційним поданням є подане до Суду письмове клопотання щодо визнання акта (його окремих положень) неконституційним.

Крім того, частиною 1 статті 52 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначено, що відповідно до Конституції України суб'єктом права на конституційне подання, окрім інших, є щонайменше сорок п'ять народних депутатів України.

Враховуючи вищенаведене, суб'єкт права на конституційне подання _____ народних депутатів України звертаються до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ (Голос України від 06.05.2022 року № 98) в частині незастосування на території України: Закону СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами) (*Ведомости ВС СССР*, 1968, № 51, ст. 485) (п. 263 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Основи** земельного законодательства Союза ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) (*Ведомости ВС СССР*, 1968, № 51, ст. 485) (**п. 264** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Основи** земельного законодательства СССР и союзных республик о земле від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами) (*Ведомости съезда народных депутатов СССР и Верховного Совета СССР*, 1990, № 10, ст. 129) (**п. 566** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Постанови** Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введении в действие Основ законодательства Союза СССР и союзных республик о земле" (*Ведомости Верховного Совета СССР*, 1990, № 10, ст. 129-130) (**п. 567** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України» від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Закону** Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР" (*Відомості Верховної Ради УРСР від 17.07.1970-1970 р., №29, стор. 290, ст. 205*) (**п. 47** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Указу** Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (*Відомості Верховної Ради УРСР*, 04.01.1971, № 1, ст. 18) (**п. 50** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Постанови** Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (*Відомості Верховної Ради УРСР*, 1990, №10, ст. 99) (**п. 210** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної

влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України).

Суб'єкт права на конституційне подання звертається до Конституційного Суду України у зв'язку з необхідністю перевірки на відповідність Конституції України Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ, в частині незастосування на території України: Закону СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами) (п. 263 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Основы земельного законодательства Союза ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) (п. 264 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Основы законодательства СССР и союзных республик о земле від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами) (п. 566 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Постанови Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введении в действие Основ законодательства Союза СССР и союзных республик о земле"(п. 567 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Закону Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР" (п. 47 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (п. 50 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); Постанови Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (п. 210 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України).

Згідно із пунктом **263** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ на території України не застосовується - Закон СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами).

Згідно із пунктом **264** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ на території України не

застосовується - *Основи земельного законодавства Союзу ССР і союзних республік від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами).*

Згідно із пунктом **566 Додатку № 1** до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX на території України не застосовується - *Основи законодавства ССРСР і союзних республік о землі від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами).*

Згідно із пунктом **567 Додатку № 1** до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX на території України не застосовується - *Постанова Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введенні в дію Основ законодавства Союзу ССРСР і союзних республік о землі".*

Крім того, відповідно до пункту 47 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX на території України не застосовується - *Закон Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР".*

Відповідно до пункту 50 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX на території України не застосовується - *Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами).*

Відповідно до пункту 210 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX на території України не застосовується - *Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами).*

Вважаємо, що Закон України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX, який забороняє застосування на території України:

- *Закону СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждениі Основ земельного законодавства Союзу ССР і союзних республік" (із наступними змінами);*
- *Основи земельного законодавства Союзу ССР і союзних республік від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами);*
- *Основи законодавства ССРСР і союзних республік о землі від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами);*
- *Постанови Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введенні в дію Основ законодавства Союзу ССРСР і союзних республік о землі";*
- *Закону Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР";*
- *Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами);*
- *Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами), **не відповідає Конституції України, в частині заборони застосування на території України вказаних нормативно-правових актів.***

Згідно із вимогами частини 3 статті 51 Закону України «Про Конституційний Суд України» наводимо *обґрунтування твердження щодо неконституційності не застосування на території України, вказаних вище нормативно-правових актів.*

Так, 13 листопада 1968 року Верховною Радою СРСР прийнято закон № 3401 – VII, яким затверджено і введено в дію з 01 липня 1969 року Основи земельного законодавства Союзу РСР і союзних республік.

Разом з тим, 08 липня 1970 року Верховною Радою УРСР прийнято закон № 2874 - – VII, яким затверджено та введено в дію з 01.01.1971 року Земельний кодекс Української РСР.

На виконання вказаних вище законів, Указом Президії Верховної Ради УРСР від 25.12.1970 року № 3338 – VII затверджено «Порядок ведення в дію Земельного кодексу Української РСР».

Крім того, зі впливом двох десятиліть, 28 лютого 1990 року Верховною Радою СРСР прийнято Постанову № 1252 – 1 «О введении в действие Основ законодательства Союза ССР и союзных республик о земле», якою з 15.05.1990 року введено в дію «Основ законодательства ССР и союзных республик о земле».

На виконання вищенаведеного, Верховною Радою УРСР 18.12.1990 року прийнято Постанову № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР", якою, з 15.03.1991 року введено в дію (крім глави 5) Земельний кодекс УРСР.

Незважаючи на прийняття за радянських часів, вказаними нормативно-правовими актами, фактично започатковано основи теперішнього земельного законодавства. Вперше відбувся поділ земельного фонду на категорії, набув обов'язковості, як документ, що посвідчує права на земельні ділянки державний акт, використання землі без якого заборонялося. Надані в користування земельні ділянки повинні були використовуватися землекористувачами суто за їх цільовим призначенням, яке визначалося належністю ділянки до відповідної категорії земель і метою, для якої ділянка надавалася в користування, інше.

І. Основи земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами).

Статтею 7 Основ земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) передбачено, що землекористувачами є: колгоспи, радгоспи, інші сільськогосподарські державні, кооперативні, громадські підприємства, організації та установи, промислові, транспортні, інші несільськогосподарські державні, кооперативи, громадські підприємства, організації та установи, громадяни СРСР. У випадках, передбачених законодавством Союзу РСР, земля може надаватися у користування і іншим організаціям та особам.

Абзацом 1 статті 9 Основ земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) визначено, що земля надається у безстрокове або тимчасове користування.

Статтею 10 Основ земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII, окрім іншого, передбачено, що надання земельних ділянок у користування здійснюється у порядку відведення.

Надання земельної ділянки, яка перебуває в користуванні, іншому землекористувачу провадиться тільки після вилучення цієї ділянки у порядку, передбаченому статтею 16 цих Основ.

Приступати до користування наданою земельною ділянкою до встановлення відповідними землевпорядними органами меж цієї ділянки в натурі (на місцевості) та видачі документа, що засвідчує право користування землею, забороняється.

Право землекористування колгоспів, радгоспів та інших землекористувачів засвідчується державними актами на право користування землею. Форми актів встановлюються Радою Міністрів СРСР.

Разом з тим, статтею 22 Основ земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII передбачено, що зміна меж та розмірів землекористувань колгоспів, радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та організацій, а також науково-дослідних, навчально-дослідних та інших сільськогосподарських установ при укрупненні та розукрупненні господарств, перерозподіл земель між землекористувачами може здійснюватися на підставі науково обґрунтованих проектів землеустрою, затверджених у встановленому порядку.

Крім того, відповідно до статті 48 Основ земельного законодавства Союзу ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII у процесі землеустрою складаються землевпорядні проекти, а також документи на право користування землею,

передбачені статтею 10 цих Основ. Землевпорядні проекти складаються за участю зацікавлених землекористувачів та після затвердження переносяться в натуру (на місцевість) з позначенням меж землекористування межовими знаками встановленого зразка.

II. Земельний кодекс Української РСР (2874а-07) від 08 липня 1970 року (Відомості Верховної Ради УРСР від 17.07.1970— 1970 р., № 29, стаття 205)

Відповідно до статті 13 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. земля в Українській РСР надається в користування: колгоспам, радгоспам, іншим сільськогосподарським державним, кооперативним, громадським підприємствам, організаціям і установам; промисловим, транспортним, іншим несільськогосподарським державним, кооперативним, громадським підприємствам, організаціям і установам; громадянам СРСР. У випадках, передбачених законодавством Союзу РСР, земля може надаватися в користування і іншим організаціям та особам.

Згідно із статтею 15 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. земля надається в безстрокове або тимчасове користування.

Відповідно до статті 16 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. надання земель у користування здійснюється в порядку відведення. Надання земельної ділянки, що є в користуванні, іншому землекористувачеві провадиться тільки після вилучення даної ділянки в порядку, передбаченому статтями 37-41 цього Кодексу.

Статтею 20 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. передбачено, що відповідно до Основ земельного законодавства Союзу РСР і союзних республік право землекористування колгоспів, радгоспів та інших землекористувачів засвідчується державними актами на право користування землею. **Форми актів встановлюються Радою Міністрів СРСР.**

Згідно із статтею 22 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. приступати до користування наданою земельною ділянкою до встановлення відповідними землевпорядними органами меж цієї ділянки в натурі (на місцевості) і видачі документа, який засвідчує право користування землею, забороняється.

Відповідно до статті 53 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. зміна меж і розмірів землекористувань колгоспів, радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств і організацій, а також науково-дослідних, учбово-дослідних та інших сільськогосподарських установ при укрупненні і розукрупненні господарств, перерозподілі земель між землекористувачами може провадитись на основі науково обґрунтованих проектів землеустрою.

Статтею 153 Земельного кодексу Української РСР 1970 р. передбачено, що в процесі землеустрою складаються землевпорядні проекти, а також документи на право користування землею, передбачені статтею 20 цього Кодексу.

На підставі вказаних вище нормативно-правових актів, громадянами та різного роду юридичними особами (землекористувачами) здійснено визначені в них процедури та отримано в користування земельні ділянки різного призначення. Права користування на такі земельні ділянки теж виникли на підставі процедур, визначених у вказаних нормативно-правових актах, на підставі яких же і видано правовстановлюючі документи, якими є Державні акти, форми яких, теж визначаються вказаними актами радянського законодавства.

III. Основы законодательства СССР и союзных республик о земле від 28 лютого 1990 року № 1251-І.

Разом з тим, з моменту введення в дію Основ законодавства Союзу ССР і союзних республік про землю, що мало місце 01.01.1991 року на підставі Постанови Верховної Ради ССРСР від 28.02.1990 року № 1252-1, та введення в дію Земельний кодекс УРСР 1990 р., що мало місце 15.03.1991 року на підставі Постанови Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР» від 18.12.1990 року № 562-

XII, на території України продовжували виникати земельні правовідносини, а діючі змінювалися з урахуванням норм вказаних нормативно правових актів.

Так, відповідно до статті 6 Основ законодавства ССРСР і Союзних республік про землю від 28.02.1990 року у постійне або тимчасове користування надається земля: громадянам СРСР, промисловим, транспортним та іншим несільськогосподарським державним, кооперативним, громадським підприємствам, установам та організаціям; релігійним організаціям; спільним підприємствам, міжнародним об'єднанням та організаціям за участю радянських та іноземних юридичних осіб. Терміни тимчасового користування землею встановлюються законодавством союзних та автономних республік. У випадках, передбачених законодавством Союзу РСР, союзних і автономних республік, земля надається в користування іншим організаціям та особам.

Також, відповідно до статті 8 Основ законодавства ССРСР і Союзних республік про землю від 28.02.1990 року, надання земельних ділянок у володіння та користування здійснюється у порядку відведення. Надання земельної ділянки, яка перебуває у володінні або користуванні, іншому землевласнику чи землекористувачу провадиться тільки після вилучення цієї ділянки в порядку, передбаченому статтями 11, 24 цих Основ. Право володіння та право постійного користування землею засвідчується Державним актом. Форма Державного акту, порядок його реєстрації та видачі визначаються законодавством союзних республік. Форма та порядок реєстрації договорів оренди землі та інших договорів на тимчасове користування землею визначаються законодавством союзних та автономних республік.

IV. Земельний кодекс Української РСР № 561-ХІІ від 18.12.1990 року (Відомості Верховної Ради УРСР від 05.03.1991 — 1991 р., № 10, стор. 238, стаття 98).

Врегульовані були земельні правовідносини і Земельним кодексом УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року на підставі Постанови Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР» від 18.12.1990 року № 562-ХІІ.

Так, з 15.03.1991 року, відповідно до статті 7 Земельного кодексу УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року у постійне або тимчасове користування земля надається: громадянам Української РСР для городництва, сінокосіння і випасання худоби; промисловим, транспортним та іншим несільськогосподарським державним, кооперативним, громадським підприємствам, установам і організаціям; для потреб оборони організаціям, зазначеним у статті 70 цього Кодексу; сільськогосподарським державним, кооперативним і громадським підприємствам, установам і організаціям для використання у несільськогосподарських цілях; релігійним організаціям; спільним підприємствам, міжнародним об'єднанням і організаціям з участю радянських та іноземних юридичних осіб. У випадках, передбачених законодавством Української РСР, земля надається в користування іншим організаціям і особам.

Статтею 17 Земельного кодексу УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року, передбачено, що надання земельних ділянок у володіння або користування здійснюється в порядку відведення.

Надання земельної ділянки, що перебуває у володінні або користуванні, іншому громадянину, підприємству, установі, організації провадиться тільки після вилучення цієї ділянки в порядку, передбаченому статтями 31 і 32 цього Кодексу (ст. 19 Земельного кодексу УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року).

Згідно із статтею 22 Земельного кодексу УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року, право володіння або право користування наданою земельною ділянкою виникає після встановлення землевпорядними організаціями меж цієї ділянки в натурі (на місцевості) і одержання документа, що посвідчує це право. Приступати до використання наданої земельної ділянки (в тому числі і на умовах оренди) до встановлення меж цієї ділянки в натурі (на місцевості) і одержання документа, що посвідчує право володіння або право користування землею, забороняється.

Статтею 49 Земельного кодексу УРСР від 18.12.1990 р., що введений в дію 15.03.1991 року, передбачено, що зміна меж і розмірів землеволодінь та землекористувань громадян, колгоспів, радгоспів, інших державних і кооперативних сільськогосподарських підприємств може провадитись на основі проектів землеустрою, затверджених у встановленому порядку.

Окрім зазначеного вище, у вказаних вище нормативно правових актах визначено компетенцію відповідних органів державної влади і місцевого самоврядування, на підставі рішень яких виготовлялися проекти землеустрою, розроблялися плани, відбувалися зміни в землекористуванні, видавалися Державні акти, що посвідчували права землекористувачів.

V. Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами).

Постановою Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР від 18.12.1990 року № 562-XII, не лише введено в дію Земельний кодекс Української РСР від 18.12.1990 року.

Відповідно до абзацу 2 пункту 5 Постанови Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР від 18.12.1990 року № 562-XII громадяни, підприємства, установи, організації, які мають у користуванні земельні ділянки, надані їм до введення в дію цього Кодексу, зберігають свої права на користування до оформлення ними у встановленому порядку прав землеволодіння або землекористування.

Визнання Державою вказаних нормативно-правових актів такими, «що не застосовуються на території України», ставить під сумнів, легітимність тих процедур (виділення, формування, реєстрації, передання, вилучення, земельних ділянок, інше), які були здійснені на виконання, визначених в них норм права, а саме головне, легітимність Державних актів, які були видані громадяни, підприємства, установи, організації та досі посвідчують їх права на земельні ділянки.

Відповідно до частини 2 статті 3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 1 липня 2004 року № 1952-IV (*Урядовий кур'єр* від 04.08.2004— № 145) речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що підлягають державній реєстрації відповідно до цього Закону, виникають з моменту такої реєстрації.

Статтею 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» визначено речові права, що підлягають державній реєстрації

1. Державній реєстрації прав, окрім іншого, підлягають:

1) право власності;

2) речові права на нерухоме майно, похідні від права власності: право користування (сервітут); право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); право забудови земельної ділянки (суперфіцій); право постійного користування та право оренди (суборенди) земельної ділянки.

Згідно із частиною 3 статті 3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 1 січня 2013 року, визнаються дійсними за наявності однієї з таких умов:

1) реєстрація таких прав була проведена відповідно до законодавства, що діяло на момент їх виникнення;

2) на момент виникнення таких прав діяло законодавство, що не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

З огляду на наведене, очевидним є те, що якщо права на земельні ділянки були отримані на підставі законодавства, що не застосовується на території України, і є досі не переоформленими згідно із законодавством України, дійсність таких прав викликає сумнів. У випадку оспорення чи невизнання таких прав, відстояти їх легітимність буде важко, оскільки, джерело права їх виникнення не застосовується на території України.

Разом з тим, слід зазначити, що на території України є ще дуже багато юридичних і фізичних осіб, що набули права на землю за законодавством, що зараз не застосовується на території України, і досі не оформили свої права згідно із діючим законодавством.

Не менш важливим в цій ситуації є питання визнання державою таких прав.

Так, як вже вище зазначалося, права користування земельною ділянкою, є похідними речовими правами, що підлягають реєстрації.

Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі - державна реєстрація прав) - офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Таким чином, з однієї сторони, права на землю не зареєстровані в реєстрі речових прав, а, отже, офіційно держава не визнає і не підтверджує фактів їх набуття, зміни і припинення, а з іншої - держава, не визнає і не застосовує на своїй території законодавство, що діяло на момент їх виникнення, за яким були зареєстровані такі права, чи яке не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

За більш як 20 років дії вказаних нормативно-правових актів, на їх основі громадянам, підприємствам, організаціям, було видано велику кількість земельних ділянок, які були закріплені за останніми на різних правах користування. Було видано тисячі Державних актів, які посвідчували права останніх на землю.

За такого стану речей, очевидним є те, що питання легітимності прав на землю, які були оформлені згідно із нормативно-правовими, що не застосовуються на території України, викликає велике занепокоєння.

VI. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

Відповідно до статті 13 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.

Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству.

Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Статтею 14 Конституції України передбачено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Згідно із статтею 41 Конституції України, кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом.

Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону.

Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Крім того, відповідно до статті 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених цією Конституцією, та у порядку, визначеному законом.

Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Згідно зі статтею 22 Конституції України конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга), при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя). Скасування конституційних прав і свобод - це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини - це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними і загальними. Загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена (Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року N 5-рп/2005, по справі № 1-17/2005 (абзац 4 пункту 5.2.)).

Україна, як демократична і правова держава закріпила принцип поваги і непорушності прав та свобод людини, утвердження і забезпечення яких є головним обов'язком держави. Конституційний принцип правової держави вимагає від неї утримуватися від обмеження загальновизнаних прав і свобод людини і громадянина, в тому числі майнових прав (стаття 1, частина друга статті 3, статті 21, 22, 64 Конституції України (абзац 1 пункту 5.3.Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року N 5-рп/2005 по справі № 1-17/2005 (*Урядовий кур'єр офіційне видання від 05.10.2005— № 188*)).

Враховуючи наведене, Закон України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ, в частині незастосування на території України:

Закону СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами) (п. 263 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України);

Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) (п. 264 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України);

Основ законодательства СССР и союзных республик о земле від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами) (п.566 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України);

Постанови Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-І "О введении в действие Основ законодательства Союза ССР и союзных республик о земле"(п. 567 Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України)

Закону Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР" (п. 47 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України);

Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (п. 50 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України)

Постанови Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-ХІІ "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (п. 210 Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України), **не відповідає ст. 13, 14 ,22, 41, 55 Конституції України та є неконституційним.**

Відповідно до статті 147 Конституції України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цієї Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до цієї Конституції.

Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

З огляду на наведене, відповідно до ст. 147, 150 Конституції України; ст. 7, 51,52 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження за цим поданням.
2. Визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним)

Закон України «Про Дерадянiзацiю законодавства України» від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ, **в частині незастосування на території України: Закону** СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами) (**п. 263** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Осно**в земельного законодательства Союза ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами) (**п. 264** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянiзацiю законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-ІХ Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Осно**в законодательства СССР и союзных республик о

земле від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами) (**п. 566** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Постанови** Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введении в действие Основ законодательства Союза ССР и союзных республик о земле" (**п. 567** Додатку № 1 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX Перелік актів органів державної влади і органів державного управління Союзу РСР, що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Закону** Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР" (**п. 47** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Указу** Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (**п. 50** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України); **Постанови** Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР" (із наступними змінами) (**п. 210** Додатку № 2 до Закону України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX Перелік актів органів державної влади та органів державного управління Української РСР (Української СРР), що не застосовуються на території України відповідно до пункту 1 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України).

3. Залучити до участі у цьому конституційному провадженні за дорученням народних депутатів України уповноваженого представника суб'єкта права на конституційне подання народного депутата України Мотовиловця Андрія Вікторовича.

Додатки до конституційного подання:

1. Додаток до Конституційного подання щодо відповідності Конституції України (конституційності окремих норм Закону України «Про дерадянізацію законодавства України») з підписами _____ народних депутатів на _____ аркушах.
2. Витяг з Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (на 10-ти аркушах).
3. Витяг з Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (на 3-х аркушах).
4. Закон України «Про Дерадянізацію законодавства України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX.
5. Витяг з Земельного кодексу Української РСР (2874а-07) від 08 липня 1970 року (на 7-ми арк).
6. Витяг з Земельного кодексу Української РСР № 561-XII від 18.12.1990 року (на 10-ти арк.).
7. Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року N 5-рп/2005, по справі № 1-17/2005.
8. Закон СРСР від 13 грудня 1968 року № 3401-VII "Об утверждении Основ земельного законодательства Союза ССР и союзных республик" (із наступними змінами).
9. Основы земельного законодательства Союза ССР и союзных республик від 13 грудня 1968 року № 3401-VII (із наступними змінами).

10. Основы законодательства СССР и союзных республик о земле від 28 лютого 1990 року № 1251-I (із наступними змінами).
11. Постанова Верховної Ради СРСР від 28 лютого 1990 року № 1252-I "О введении в действие Основ законодательства Союза СССР и союзных республик о земле".
12. Закон Української РСР від 8 липня 1970 року № 2874-VII "Про затвердження Земельного кодексу Української РСР".
13. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 25 грудня 1970 року № 3338-VII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР".
14. Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 562-XII "Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР».
15. Витяг з Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та її обтяжень» (на 7 аркушах).

ДОДАТОК ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПОДАННЯ
щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих норм Закону України
«Про дерадянізацію законодавства України»

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1.	Славинський Дмитрій Вікторович	90	
2.	Тумощійчук В. Я.	295	
3.	Мисегін Ю. М.	243	
4.	Костюх А. В.	73	
5.	Мішан Р. В.	245	
6.	Світлик О. В.	76	
7.	Тяльницький В. С.	45	
8.	Маріновська О. В.	88	
9.	Горбенко Р. О.	105	
10.	Кришукан' О. О.	390 ³⁷⁰	
11.	Шандзіч С. В.	432	
12.	Потурков М. Р.	94	
13.	Ватрос В. А.	70	
14.	Редько О. П. О	88	—
15.	Неклячів В. М.	35	
16.	Соро Р. В.	281	с
17.	Кривко М. В.	60	

Всього: 17 (сімнадцять) підписів

**Продовження додатку до конституційного подання
щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих норм Закону України
«Про дерадянізацію законодавства України»**

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
18.	Замбаровий Ю	114	
19.	Момеєць О.В.	55	
20.	Вашор З.О	324	
21.	Кузменів О.О.	311	
22.	Кісе А.І	343 142	
23.	Пубоварв Є.П.	376	
24.	Лоба М.М.	246	
25.	Каданов А.Е	84	
26.	Кучков А.Ю.	96	
27.	Галавський А.Є.	93	
28.	Славко М.В.	98	
29.	Гуренко М.П.	362 *	
30.	Григорук М.М.	176	
31.	Миршубий С.В.	413	
32.	Креєнко О.М.	412	
33.	Тетяна М.Є.	388	
34.	Супин	28	

Всього: 17 (сімнадцять) осіб

**Продовження додатку до конституційного подання
щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих норм Закону України
«Про дерадянізацію законодавства України»**

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення ^а	Підпис
35.	Макаренко М.В.	153	
36.	Золотий О.С.	№ 143	
37.	Медведчук Г.Г.	404	
38.	Гришук С.С.	97	
39.	Скрипка Ю.В.	358	
40.	Локтіонова Н.В.	450	
41.	Кораленко-Усова В.Ю.	447	
42.	Намогол Д.О.	345	
43.	Сергєєвський С.М.	339	
44.	Семин А.В.	54	
45.	Кучин О.І.	348	
46.	Вешомков В.Ю.	²⁷⁰ 268	
47.	Лунженко З.З.	277	
48.	Торбаті Р.Т.	274	
49.	Струнєвиз В.О.	39	
50.	Стернінчук В.О.	⁴⁵ 270	
51.	Косіюк Д.С.	271	

Всього: 17 (сімнадцять) ~~членів~~
на стор.

Всього: 51 (п'ятдесят один)
членів депутатів України
1-ї сесії Верховної Ради України
10 січня 1992 року
О. Краснощок

Керівник Управління кадрів
Апарату Верховної Ради України